

MARIANNE NIEMI

Kohtalon sormi

M A R I A N N E N I E M I

KOHTALON SORMI

© 2024 Marianne Niemi
Kustantaja: BoD · Books on Demand,
Mannerheimintie 12 B, 00100 Helsinki, bod@bod.fi
Kirjapaino: Libri Plureos GmbH, Friedensallee 273,
22763 Hampuri, Saksa
ISBN: 978-952-80-9439-5

1

Usvalampi väikkyi tumman silkkisenä syksyisen illan auringonlaskussa, yhtä varjoisana ja rauhaisena kuin se oli väikkynyt kauan sitten, kun hän oli luonut siihen viimeisen silmäyksen ennen lähtöään. Silloin hän oli päättänyt, ettei palaa niille rannoille enää koskaan. Toisaalta siitä tuntui kuluneen ikuisuus, toisaalta aika oli kulkenut ohi salakavalasti. Kasvatusiäidin nasaaliäänäni lauloi hänen muistoissaan ”ohi aikasi käy kuni nukkuvan yö”. Eukko oli ollut himoveisaaja, vaikka lauluääni oli per... no - sitä ei vain ollut, eikä nuottikorvaakaan.

Puut olivat sillä välin kasvaneet korkeiksi. Lampi oli puolestaan kutistunut.

- Kun lammen tietä mä takaisin kuljen kerran saa vanhat saatavat jokainen, hän hyräili ja sytytti savukkeen. Vitsi, vitsi, hän ajatteli itsekseen naurahtaen, eihän tien varrella enää asunut kuin pari vanhaa tuttua – ja se toinen heistä oli täysin merkityksetön.

- Ja rahaa on...hän jatkoi hyräilyä puhallettuaan savun ulos ja törrötettyään verempunaisia huuliaan mietteliäästi - toisin kuin silloin...

Mitään yhteyttä maailmalta kotiseudulleen hän ei ollut pitänyt. Kasvatusvanhemmat olivat aikansa kyselleet kirjeissään hänen kuulumisiaan, luovuttaneet lopulta, sairastuneet ja kuolleet pois. Oli hän hautajaisissa käynyt, mutta vain siksi, että perintöasiat oli hoidettava. Katkera hymy väräytti hänen suupieliään. Ei olisi kannattanut tuhlata aikaansa siihenkään, vaivaiseen perintöön; kuluneisiin, arvottomiin kalusteisiin. Hänellä ei ollut mitään tunnesiteitä noihin kylmiin ja ankariin kasvattajiin. Yksi ystävä siellä oli ollut – ainoa ihminen, jota hän joskus haikein mielin muisteli, mutta todella harvoin, sillä hänellä ei ollut aikaa eikä tarvetta muistella menneitä.

Liikeasiat olivat johdattaneet hänet Usvalammen tienoille, uteliaisuus oli saanut jäämään. Hän oli kuullut tuon ystävänsä

asettuneen asumaan lammen rannalle, entisille kotinurkilleen. Illalla luvassa olivat mielenkiintoiset bileet. Kaikki ranta-asukkaat oli kutsuttu perinteisiin syysjuhliin. Hän aikoi mennä mukaan, vaikka nähtävästi myöhästyisi pippaloista joutuessaan odottelemaan pakettia.

Tavaran kuljetuksessa oli ollut epätavallisen paljon hankaluuksia. Kun lähetys vihdoinkin oli saatu Suomen puolelle, se oli ollut hetken vartioimattomana sataman terminaalissa. Paikalle tarvittiin enää humalainen turisti, joka otti mukaansa väärän laukun. Mutta Pete oli ollut nopea ja valpas ja löytänyt laukun ennen sen häviämistä Savonlinnan bussin uumeniin. Helvetin tyhmää tohelointia. Siitä hyvästä tosiaan - kuten Pete oli niin hauskaasti sanonut - pitäisi antaa sille ”kurjalle kuriirille kunnolla köniin”. Hän naurahti, irvisti sitten sähähtäen:

- Ai saamarin saamari! Rakennekynsi osui tupakkaa tumpatessa kukkalaatikon tukirautaan ja lähti osittain irti. Hän haki välineet, joilla korjaili kynttä, ja kuulosteli samalla ääniä odottaen kuulevansa Harrikan moottorin murahduksia tiellä. Ympäristö oli oudon hiljainen korville, jotka olivat tottuneet ison kaupungin taukoamattomaan meluun. Kuului vain kaukaisen liikenteen vaimeaa huminaa. Miksi kaikki visertäjätkin olivat hiljaa? Äänettömyys alkoi rasittaa hermoja.

Aurinko painui horisontin alle. Parvekkeelle virtaili viileää ilmaa.

Yllättäen hiljaisuuden täytti voimistuva kohina, mikä hänen korvissaan aaltoili kaikuina menneisyydestä. Lammen vastarannalla kasvavan korkean metsän takaa kuului kiskojen kolketta. Hän muisti erään miltei unohtuneen hetken lapsuutensa ajoilta – helteisen kesäpäivän, kuumuutta hohkavat kiskot – ja tunsu hurjaa pakokauhua.

Kenkä oli tarttunut kiinni. Jättikokoinen möhkäle oli kirskuen syöksymässä päälle. Hän ei tiennyt, miten oli päässyt irti, muisti vain ilmavirran imaisun ja karkeat, ihoa raatelevat ratapenkan kivet.

Ei olisi pitänyt palata. Olen rikkonut päätökseni ja saan siitä rangaistuksen, hän ajatteli. Verkko kiristyy. Kytät kolkuttavat kohta ovea...

Hiljaisuus palasi hetkeksi rikkoutuakseen alhaalta joen takaa kantautuviin ihmisääniin; nauruihin ja kiljahduksiin. Sisältä kuului kännykän piippaus. Hän nousi nopeasti, meni sisälle keittiöön ja nosti kännykän pöydältä. Siihen oli tullut viesti, mikä kertoi: Olen siellä suunnilleen 20.30. Paikka on outo, tule Lammentielle vastaan.

Keventynein mielin ja jaloin hän sipsutti huoneeseensa

tutkimaan vaatevarastoaan. Kaapin tanko vääntyili henkareilla roikkuvien vaatteiden painosta. Hän kiskoi ulos erivärisiä pukuja ja sovitti niitä korkean peilin edessä. Todeten punaisen värin tuovan olemukseen sopivasti räiskyvyyttä, hän valitsi syvänpunaisen lyhyen puvun. Se oli hieman ahdas. Liikakiloja oli tullut, kun hän ei ollut ehtinyt käydä säännöllisesti kuntosalilla. Paha, paha juttu! Painoa oli tarkkailtava jatkuvasti. Siinä ei saanut lipsua. Ulkonäkö oli – älykkyyden lisäksi – vieläkin hänen suurin valttinsa. Ahdistus käväisi uudelleen mielessä; kauneus oli katoavaa, ajan tiimalasissa hiekkajyväset valuivat alas hitaana, mutta taukoamattomana vanana. Hän karkotti ahdistavat ajatukset suuntaamalla ne toisaalle.

Olikohan vanha ystävä muuttunut paljon? Tuntisikohan sitä enää, hän mietiskeli kiinnittäessään hiuslisäkettä mustiin kiharoihinsa. Monet – pehmeät ja heikkotahtoiset – antoivat olemuksensa repsahtaa. Sellaisten joukkoon hän arveli myös vanhan ystävänsä kuuluvan.

Vuokraemäntä kalisteli astioita keittiössä, kävi jääkaapilla ja laittoi mikron hurisemaan. Hän lisäsi kiiltoa huuliinsa ja meni keittiöön.

- Kuule, tunnin kuluttua paketti vihdoinkin tulee. Minun on

mentävä tielle vastaan. Ja sitten juhlitaan. Ansaitsemme
kunnon pirskeet.

2

Naurut ja huudahdukset kiirivät pitkin peilityyntä Usvalammen pintaa, kaikuivat mäenrinteissä ja kallioissa. Rantalepikossa lepäilleet hirvet rymistelivät vaaraa vaistoten tiheikköjen läpi ja pelästyttivät lentoon kaislikossa uinailevat sorsat ja rantavedessä äänettömästi lipuvat joutsenet. Metsän jänikset kääntelivät pitkiä korviaan ja loikkivat loitommalle, ketut hiipivät kauemmaksi ja oravat kipittivät puiden latvoihin karkuun syysillan rauhan rikkojia. Metelöintiä ja jalkojen töminää poluilla kesti puolentoista tunnin verran, minkä jälkeen alueella vallitsi kuulosteleva hiljaisuus.

Suunnistaminen hämärtyvässä metsässä oli yllättävän hauskaa jopa eräiden siihen aluksi laiskan vastahakoisesti osallistuneiden aikuistenkin mielestä. Lapset riemuitsivat estottomasti pinkoessaan polkuja pitkin, etsiessään rastien viereen piilotettuja aarrearkkuja ja löytäessään niiden sisältä kullankiiltävällä paperilla päällystettyjä suklaarahoja. Nauru

tarttui vanhempiinkin, jotka rentoutuivat unohtaen hetkeksi arkisen kireytensä ja jäyhyytensä.

Rasteilta löytyi myös pulloja, joiden sisältöä maisteltiin samalla kun pidettiin luontoaiheinen visailu. Viimeisellä rastilla aikuiset kailottivat yhteen ääneen arvauksiaan. Lasten riehakkuus yltyi korvia vihlovaksi kiljunnaksi heidän säikähtäessään aarretta vartioivia käärmeitä ja menninkäisiä, ja kahmiessaan arkun sisältämiä yllätyksiä.

Ulkoiluosion jälkeen juhlaillallisen isäntä, Markus Lammiala ohjasi vieraat sisälle taloon, toivotteli heidät tervetulleeksi, kaatoi kaikille tervetuliaismaljat ja johdatteli heidät istumaan pihlajanmarjatertuin koristeltujen, valmiiksi katettujen juhlapöytien ääreen. Sitten hän sytytti pöydillä olevat kynttilät ja availi viinipulloja. Samaan aikaan hänen tyttärensä Marika onnistui kokoamaan villiintyneet kakarat ilmapalloja jakelemallalla omaan pöytänsä.

Illan emäntä Anna Lammiala lämmitti pienet sämpylät leivinuunissa, nosteli kylmäkaapista tarjoiluastioissaan valmiina olevat salaatit ja pikkuherkut, tillinoksilla koristellut savu- ja graavilohirullat kirpeine kastikkeineen, munaveneet, sillit, kinkku- ja makkaraleikkeet, hillosipulit ja marinoidut sienet tarjoilupöydälle. Päivällä pellosta kaivetut perunat

höyrysisivät kypsinä kuumennetussa astiassaan.

Alkuruokakeitto muhi isossa kattilassa hellalla. Hän sekoitti keitosta ja haisteli sen täyteläisiä, sienentuoksuisia huuruja. Keitto oli saonnut liikaa, joten siihen oli lisättävä vettä ja kevytkermaa ja vielä kuumennettava kiehumapisteeseen. Hiki alkoi helmeillä hänen otsallaan. Markus piti lyhyen tervetulopuheen ja kehotti vieraita hakemaan keittoa.

Anna livahti kuin varkain takaovesta ulos puutarhaan. Oven napsahdettua kiinni hänen väsyneet jalkansa hapuilivat porrasaskelmia ja ruohikkoa varovaisesti ennen kuin hänen silmänsä sopeutuivat niukkaan valoon. Hikikarpalot helmeilivät otsalla. Keuhkot imivät raikasta ulkoilmaa, sydän sykki kiivaasti. Hän raapaisi tulitikun, valo välähti, liekki syttyi ja lehahti palamaan. Pitkät takkatikut paloivat hienoisesti lepattaen. Pitkin puutarhaa ruohikolle lasipukkeihin asetellut kynttilät syttyivät vaivattomasti, kun ei ollut tuulta puhaltamassa liekkiä sammuksiin. Kohta Anna seiso i talon seinään tukeutuen ihailemassa valomerta. Puuseinä hohkasi lämpöä. Ruoho oli viileää ja kosteaa. Hän huokaisi hartaasti. Sydämen syke tasaantui ja väsymys väistyi väijymään taustalle. Miksi ilon tunne, jolla hän oli odottanut mielensä täyttyvän, viivytteli tuloaan?

Sää oli ollut harvinaisen suosiollinen hänen juhla järjestelyilleen. Vieraat olivat virittyneet tunnelmaan juuri sopivasti. Aikaisemmista kokemuksistaan viisastuneena hän oli osannut olla varovainen juomien tarjoamisessa. Tapahtumaa ei kannattanut pilata tarjoamalla heti aluksi liian vahvoja drinkkejä. Kaikki oli sujunut suunnitelmien mukaan. Urakka oli valmis, mutta hän ei tuntenut tyydytystä hyvin tehdystä työstä niin kuin olisi kuulunut. Sitä vastoin hän havaitsi melkein toivovansa, ettei olisi ryhtynyt siihen lainkaan. Eihän edes ollut hänen vuoronsa, vaan Kallion Eliisan. Hän oli tyrkyttäytynyt syysjuhlien järjestäjäksi, koska oli taas jäänyt työttömäksi ja koska Eliisalla oli pieni vauva.

Markus oli ollut loppuviikon työmatkalla. Anna oli rakennellut kuumeisella innolla, miltei pakkomieltein vallassa erilaisia hahmoja; drakulan, vampyyrinaisen, kummituksen, lentävän lautasen miehistöineen, käärmeitä, menninkäisiä. Suunnitellut ruokalistoja, pelejä ja tehtäviä ja tietenkin siivonnut. Levoton mieli oli häirinnyt nukkumista, ja unen puute vaikeutti keskittymiskykyä, mikä puolestaan toi tehtäviin raskauden tuntua.

Työntäen alkavan ahdistuksen tunteen syrjään hän pakotti itsensä liikkeelle, veti taskustaan painavan taskulampun,

napsautti valon palamaan ja kulki puutarhan perällä olevan varastorakennuksen luo. Puuliiterin nurkan takana kasvava parin metrin korkuinen pajupensas oli muotoiltu ja verhoiltu kahteen valkoiseen lakanaan. Hän asetteli lampun sen sisälle piilotetun telineen päälle ja perääntyi tarkastellen tekeleensä luomaa vaikutelmaa. Valoa hohtavan hahmon tummat silmäkuopat näyttivät puolestaan tarkkailevan katselijaansa selittämätöntä uhkaa värjyen. Hän aisti ihollaan lyhyen kylmän ilmavirtauksen. Aaveen lakanahelmat leijuivat aavistuksen verran.

Maiseman yli viuhui musta varjo, ja kuului korvia särähdyttävä rääkäisy ja perään toinen samanlainen. Säikähdys valui Annan selkärankaa pitkin kuumankylminä aaltoina jalkoihin. Kaukaa Usvalammelta kuului vielä yksi rääkäisy kun hän asteli vetelin jaloin kohti takaovea ja oli kompastua omenapuiden alla kiemurteleviin sukkahousukäärmeisiin.

Olivatkohan puutarhan hahmot sittenkin liian kamalia? Vauhkoutuisivatko lapset täysin nähdessään marjapensaiden keskellä irvistelevät vampyyrit ja ufomiehen? Hän tunsu hetken huolta lasten puolesta, mutta naurahti sitten ääneen. Hän itse taisi olla säikympi kuin lapset, jotka olivat televisiossa ja muuallakin tottuneet katselemaan mitä kummallisimpia

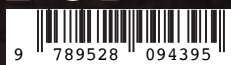
hirviötä.

Rannekellon viisarit hohtelivat aikaa 20.45, mikä oli sinä iltana sillä pituus- ja leveysasteella pimeän alkamisen hetki. Anna muisti määritelmän, jonka mukaan pimeän aika alkaa silloin kun auringon keskipiste on 12 astetta horisontin alapuolella. Tähdet syttyivät tummuvalle taivaalle. Puut ja pensaat olivat mustia varjoja hämärässä puutarhassa. Talon ikkunoissa lepatti kynttilöiden pehmeä valo. Sisältä kantautui vaimeaa puheenporinaa ja naurunremahduksia. Hän laski kätensä ovenkahvalle juuri kun hänen korvansa erottivat askelten rasahtelua hiekkatiellä. Se kuului postilaatikoiden suunnalta, jonne oli matkaa noin kaksisataa metriä.

- Eikö se olekaan tullut...no, käyn vielä kotona..., kirkas nuoren naisen ääni sanoi. Hän tunnisti puhujan mäen päällä olevan omakotitalon asukkaaksi. Toisen puhujan ääni oli matalahko, eikä sanoja erottunut. Sävyssä oli jotain etäisesti tuttua. Enempää hän ei sitä ehtinyt pohtia. Oli mentävä sisälle ennen kuin vieraat alkaisivat kummastella hänen viipymistään.

Usvalammen ranta-asukkaat viettävät perinteistä syysjuhlaansa. Paikalle saapuu yllätysvieras, joka sähköistää illan väsähtäneen tunnelman ja mullistaa muutenkin pienen yhteisön elämänmenon.

BoD

9

789528 094395